

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2020/2021

Jméno a příjmení studenta: Mgr. et Mgr. Silvie Převrátilová
Identifikační číslo studenta: 99352587

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Filologie
Studijní obor: Didaktika konkrétního jazyka
Identifikační čísla studia: 506184

Název práce: Proměny motivace k učení se češtině: pohled studentů v kurzech češtiny při studijním pobytu v ČR

Pracoviště práce: Ústav českého jazyka a teorie komunikace (21-UCJTK)

Jazyk práce: čeština

Jazyk obhajoby: čeština

Školitel: prof. PhDr. Karel Šebesta, CSc.

Oponent(i): prof. PaedDr. Ludmila Liptáková, CSc.

Mgr. Darina Hradilová, Ph.D.

Datum obhajoby: 21.06.2021 **Místo obhajoby:** Praha

Hlasování komise: prospěl/a: 6 neprospěl/a: 0

Průběh obhajoby: Obhajoba probíhala distančně prostřednictvím nástroje MS Teams. Studentka prokázala svou identitu a ukázala své okolí. Předsedkyně komise doc. Bozděchová přivítala účastníky a zahájila obhajobu. Školitel prof. Šebesta shrnul průběh doktorandčina studia a vzniku její disertační práce a práci stručně zhodnotil (viz stanovisko školitele). Mgr. Převrátilová představila svou práci zaměřenou na výzkum motivace k učení se češtině jako druhému jazyku: téma a cíle práce, použité výzkumné metody a závěry a přínosy práce. Oponentka prof. Liptáková shrnula podstatné části svého posudku (viz text posudku). Položila doktorandce následující otázky (cit. dle posudku):
(1) Vyjadrite sa, prosím, k pripomienke o možnom nežiaducom vplyve inštrukcií pre študentov pri písaní denníkov na proporciu vygenerovaných kódov podľa zložiek L2MSS.
(2) Konkretizujte pedagogickú implikáciu svojho výskumu, podľa ktorej je potrebné zvýšiť autonómiu študentov pri diskusii o obsahu a procese jazykového kurzu.
(3) V rámci empirického výskumu sa čiastočne krížila Vaša rola výskumníčky s rolou učiteľky. Mohli by ste zhodnotiť výhody a nevýhody tohto stretu, a to tak z hľadiska objektívnosti a kvality výskumných zistení, ako aj z hľadiska praktickej realizácie edukačných implikácií výskumu?
Oponentka dr. Hradilová také shrnula důležité části svého posudku (viz posudek) a položila doktorandce následující otázky (citováno dle posudku, zachováno číslování v posudku):
(2) Podle jakého klíče byly sestavovány indexy otázek pro kvantitativní fázi výzkumu? Překvapuje mě, že v indexu zkušenosti s učením se češtině je otázka 13 „I like the atmosphere of my Czech classes“, kterou bych očekávala spíše v indexu kurzu češtiny, kde je např. dle mého názoru související ot. 17 „The course meets the needs of the students“. Naopak v indexu kurzu češtiny je otázka 19 „I find Czech a hard language“, která mi spíše evokuje obecnou zkušenost s

učením se češtině.

(3) Prosim o vysvětlení formulace na str. 60: „K představení motivačních profilů využijeme tyto tři body jako základní pilíře příběhu cesty učení se češtině v Praze na UK: 1. počáteční ideální cizojazyčné já, 2. profil z pohledu jednotlivých složek L2MSS a 3. ideální mnohojazyčné já na konci.“ Cizojazyčné já je ale jednou ze základních složek L2MSS. Jak je tedy zamýšleno vytvoření oněch 3 pilířů, když jeden je součástí druhého?

(6) Když s odstupem času zvážíte všechny výhody i nevýhody výzkumných nástrojů, které jste využila (v práci postupně identifikujete nevýhody, např. že studenti v dotaznících odpovídali stručně a neměli dostatek prostoru ani času k přemýšlení a hlubší reflexi, že informanti odpovídají tak, jak si představují očekávanou odpověď, že někteří byli v deníkových záznamech pečlivější a sdílnější, jiní méně pečliví a úspornější ve vyjadřování), který z nich byste preferovala pro podobný výzkum v budoucnosti?

(7) Proč jste se rozhodla sledovat studenty právě z oněch dvou studijních programů? Informanti si tak byli v zásadních psychosociálních parametrech velmi podobní: byli srovnatelného věku, studenti pohybující se v akademickém prostředí, většinou bez předcházející zkušenosti s učením se češtinou. Nebyla by vhodnější skupina informantů, kteří by byli více stratifikováni z hlediska věku, profesního zaměření a zájmu apod.? V závěrech práce píšete o možných směrech dalšího výzkumu a mj. zmiňujete i jinou skupinu informantů. Máte konkrétnější představu, v čem by měla být jiná? Mgr. Pěrvrátilová se vyjádřila k posudkům a zodpověděla položené dotazy. Vyjádřila se k zařazení slovenské odborné literatury. K otázkám prof. Liptákové (viz výše): Ad 1) Vysvětlila důvody volby instrukcí k deníku a prodiskutovala jejich výhody a nevýhody, připustila jejich možný vliv, ale věří, že nedošlo ke výraznému zkreslení výzkumu, navrhla úpravy pro další výzkum. Ad 2) Ukázala příklady, jak je možné při výuce přizpůsobovat obsah kursu a zvyšovat autonomii studentů, včetně odkazů na odbornou literaturu. Ad 3) K otázce se doktorandka vyjádřila v rámci představení práce. Prof. Liptáková reagovala na doktorandčiny reakce a požádala ji o shrnutí toho, jak výsledky svého výzkumu využije v praxi. Doktorandka uvedla příklad ze své pedagogické praxe.

Mgr. Pěrvrátilová se vyjádřila k otázkám dr. Hradilové (viz výše): Ad 2) a 3) Indexy konzultovala s dr. Chválem z PedF UK, připustila možné úpravy označení indexů, seskupení otázek bylo dáno korelacemi. Doktorandka si je vědoma limitů kvantitativního přístupu, preferuje kvalitativní přístup. Ad 7) Doktorandka uvedla příklady možných dalších skupin respondentů, včetně odkazů na své zkušenosti a odbornou literaturu.

Dr. Hradilová průběžně reagovala na doktorandčiny odpovědi. Zeptala se ještě na vliv studia češtiny na mnohojazyčnost zmíněnou v doktorandčině prezentaci. Doktorandka navrhla prozkoumat např. i studenty, kteří se rozhodli se česky neučit. Zmínila také možný vliv zvolených výukových metod a zkušenosti s učením se cizímu jazyku. Prof. Liptáková přidala podnět o mnohojazyčnosti studentů programu Erasmus na Slovensku.

Předsedkyně doc. Bozděchová zahájila všeobecnou diskusi. V diskusi vystoupil doc. Hrdlička, zmínil se o motivačních faktorech studentů z dalších zemí, např. z Asie a Egypta. Doc. Betáková se vyjádřila k otázce vlivu studia češtiny na motivaci studovat další jazyky, zejména slovanské. Mgr. Pěrvrátilová s oběma poznámkami souhlasila.

Předsedkyně komise uzavřela veřejnou část obhajoby.

Následovala neveřejná část jednání a hlasování komise.

Předsedkyně doc. Bozděchová seznámila Mgr. Pěrvrátilovou s výsledkem hlasování.

Zapsala: L. Saicová Řimalová

Klasifikace obhajoby:	prospěl/a (P)	
Předseda komise:	doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.
Členové komise:	doc. PhDr. Lucie Betáková, M.A., Ph.D.
	doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.
	prof. PhDr. Karel Šebesta, CSc.
	Mgr. Svatava Škodová, Ph.D.
	doc. PhDr. Lucie Saicová Římalová, Ph.D.